

Ympäristöministeriön menettely Lausuntopalvelu.fi:n käytössä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 11.12.2024 osoittamassaan kantelussa arvostellut ympäristöministeriötä siitä, ettei se vastoin julkaisemiaan ohjeita ja kantelijan pyyntöä ole julkaissut hänen lausuntoaan lausuntopalvelussa. Lausuntojen antamista koskevissa ohjeissaan ympäristöministeriö on ilmoittanut, että kaikki lausunnot julkaistaan.

SELVITYS

Ympäristöministeriö on 11.2.2025 antanut asiasta pyytämäni selvityksen.

RATKAISU

Arviointi

Perustuslain (731/1999) 2 §:n 2 momentin mukaan kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen.

Perustuslain 14 §:n 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Hallintolain (434/2003) 6 §:ssä säädetään hallinnon oikeusperiaatteista. Viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 7 §:ssä säädetään viranomaisen palveluperiaatteesta ja palvelun asianmukaisuudesta. Asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Palveluperiaate merkitsee sitä, että asiointiin tulisi voida tapahtua sekä hallinnossa asioivan että viranomaisen kannalta mahdollisimman nopeasti, joustavasti ja yksinkertaisesti sekä kustannuksia säästäten ([HE 72/2002 vp](#), s. 57).

Olen aiemmassa ulkoministeriötä koskevassa ratkaisuissani todennut, että epäselvät lausunnon antamisohjeet ovat omiaan heikentämään ihmisten perustuslaissa turvattua osallistumisoikeutta, eivätkä harhaanjohtavat ohjeet ole hallintolain vaatimusten mukaisia ([OKV/2250/70/2024](#)). Olen myös kiinnittänyt huomiota siihen, että hyvän hallinnon periaatteiden valossa henkilöllä on lausuntopalvelussa annetun ohjeen nojalla ollut perusteltu syy olettaa, että hänen perustuslain 14 §:ssä turvattuja osallistumisoikeuksiaan toteutetaan nimenomaan niin, että hänen lausuntonsa julkaistaan lausuntopalvelussa ([OKV/1007/10/2024](#)).

Ympäristöministeriö on selvityksessään ilmoittanut, että kantelijan lausunto asiassa VN/18003/2024 on käsitelty ja huomioitu asianmukaisesti osana lausuntopalautteen käsittelyä, mutta se on valitettavasti jäänyt epähuomiossa julkaisematta lausuntopalvelussa. Selvityspyynnön saavuttua ministeriöön säädöshankkeen vastuuvastuuvalmistelija on 3.1.2025 käynyt lisäämässä lausunnon lausuntopalveluun.

Ympäristöministeriö pahoittelee lausunnon julkaisemisen viivästymistä ja pyrkii jatkossa parantamaan tätä koskevia käytänteitään. Ministeriö tulee myös käymään läpi lausuntojen antamista koskevan ohjeistuksensa sekä varmistamaan yhtenäiset toimintatavat ministeriössä.

Ympäristöministeriön selvityksen perustella ministeriössä on asianmukaisesti ryhdytty toimiin asian selvittämiseksi ja käytäntöjen parantamiseksi.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän ympäristöministeriön huomiota sen velvollisuuteen huolehtia siitä, että lausuntopalvelussa annetut ohjeet ja lausuntojen käsittely edistävät ihmisten osallistumisoikeuksien toteuttamista.

Ottaen huomioon ympäristöministeriön ilmoittamat toimenpiteet asia ei anna tässä vaiheessa puoleltani enempää toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Susanna Lindroos-Hovinheimo